

ALTERNATIVA EDUCAȚIONALĂ WALDORF

prof. Constantin Titus GRIGOROVICI
Liceul Waldorf, Cluj - Napoca

Alternative educaționale

„Dicționarul de pedagogie”, autori Horst Schaub și Karl G. Zenke, prezintă termenul de învățământ alternativ ca fiind „activitatea care se desfășoară în instituții școlare, după obiective, organizare, conținut, forme de predare și învățare, mijloace, viața școlii și activitatea părinților, cu abatere totală sau parțială de la caracteristicile unitare ale școlii de stat și care oferă o altă variantă de instruire și educare”.

„Lexiconul pedagogic”, autor Mircea Ștefan, ne vorbește despre:

1. Modalități de a rezolva în variante diferite o anumită problemă pedagogică prezentând avantaje educative dar și riscuri;
2. Diferite variante ale organizării școlare oficializate prin Legea învățământului;
3. Multitudinea curentelor, cooperante sau contradictorii, consultând sisteme alternative, mai mult sau mai puțin compatibile între ele.

Astfel, învățământul alternativ reprezintă o formă de organizare a procesului didactic, care oferă o altă variantă organizatorică decât cea din școala oficială. Acesta este posibil doar în cadrul unei atmosfere de pluralism educațional prin care este permisă existența unor instituții școlare, pe lângă sistemul de învățământ oficial organizat de stat, care oferă o nouă variantă de instruire și educare, propunând alte conținuturi, strategii educaționale și forme de evaluare, considerate ca reprezentând un progres pedagogic. Pluralismul educațional reprezintă expresia libertății și democrației în domeniul învățământului.

Sistemele alternative de instruire reprezintă moduri diferite de abordare a procesului instructiv-educativ, care se întâlnesc atât la nivelul instituțional, cât și la nivelul procesualității și metodologiei didactice.

Alternativitatea poate fi înțeleasă, pe de o parte, ca adaptare a unor tipuri de instituții educative care s-au bucurat de răsunet în trecut, încercând să rezolvăm prin ele problemele actuale ale învățământului.

Alternativitatea poate fi înțeleasă și în sensul adoptării unei viziuni de ansamblu asupra marilor sisteme pedagogice contemporane, precum și asupra practicilor școlare actuale din lume.

În general, curentele din noile mișcări pedagogice sunt unite prin câteva idei principale privind posibilitățile copilului:

- de a-și manifesta liber trebuințele de cunoaștere, acțiune și comuniune socială;
- de a se elibera de constrângeri;
- de a se integra în grup;
- de a se racorda la viața reală;

În aceste curente se urmărește punerea copilului în contact cu natura, experiența practică devenind în general sursă de cunoaștere.

Aceste pedagogii se bazează pe studierea riguroasă a ființei copilului, într-o dublă perspectivă: conformarea la exigențele vârstei și individualizarea acestui proces. În plus, noua educație trebuie să refacă legătura școlii cu viața. Educația moral-cetățenească se realizează prin acordarea unei mai mari autonomii copilului.

Comparând învățământul tradițional cu formele alternative de învățământ, observăm următoarele aspecte:

Învățământul tradițional

- * Școala pregătește elevii pentru viață
- * Cadrul didactic pune cunoștințele la dispoziția elevilor
- * Școlarizarea este o sarcină de suportat
- * Educația este privită ca rezultat
- * Procesul de învățare este o progresie liniară prin acumularea de informații și deprinderi
- * Elevii sunt consumatori pasivi de informație și autoritate

Învățământul alternativ

- * Școala face parte din viață
- * Cunoștințele sunt descoperite de către copil
- * Școlarizarea este interesantă și neconstrângătoare
- * Educația este privită ca proces
- * Procesul de învățare este văzut ca o spirală care se tot extinde având conținut, profunzime și amplitudine
- * Elevii sunt activ implicați în soluționarea problemelor și participă la elaborarea proiectelor

Progresul sau necesitatea schimbării

Una dintre cele mai des întâlnite întrebări legate de alternativele educaționale ține de punerea sub semnul întrebării a nevoii de schimbare a actualului sistem. Legat de acest subiect, să analizăm câteva din părerile Domnului Ministru Daniel Funeriu exprimate în 24 februarie 2010.

“Schimbarea atât de necesară a manualelor va fi rezultatul unui nou curriculum... Este esențial să acționăm foarte coerent: curriculum, manualele, pregătirea profesorilor pentru un nou curriculum, evaluările, examenele, trecerea de la un ciclu la altul (gimnaziu-liceu, liceu-universitate) trebuie să fie perfect corelate pentru că altfel putem avea un curriculum foarte bun pus în aplicare de profesori nepregătiți sau un curriculum paralel, pentru pregătirea mecanică a examenelor și nu pentru învățare propriu-zisă.

Vreau să spun tuturor părinților, că școala poate și trebuie să fie o plăcere și nu o corvoadă. Exact acesta este sensul a ceea ce eu numesc modernizarea educației. Programa interesantă și aerisită este una dintre condițiile necesare ... înțelegerea în profunzime care creează competență, ca și gândirea originală nu sunt stimulate, ci din contră sunt cenzurate. De prea multe ori cadrele didactice confundă seriozitatea cu îngroparea copiilor în teme de casă.

Eu cred că descentralizarea unei părți din curriculum și lăsarea la latitudinea profesorului a 20-25% din timpul alocat clasei este o măsură necesară pe lângă modernizarea curriculară. Cred că profesorii din România sunt suficient de responsabili pentru a nu fi nevoie ca fiecare minut la clasă să le fie dictat dintr-un birou din minister... Școala trebuie să stimuleze inventivitatea.

Este timpul să redăm școala elevilor și să facem din școală un loc plăcut pentru elevi, profesori și părinți”. (sursa HotNews.ro)

Odată ce recunoaștem nevoia de schimbare, să vedem ce oferă sistemul pedagogic Waldorf, apărut pentru prima dată în Germania, la Stuttgart în 1919, sub îndrumarea lui Rudolf Steiner. Actualmente există în lume peste 1000 de școli Waldorf pe toate continentele. Un număr mare de școli și sisteme oficiale folosesc elemente din pedagogia Waldorf, fără a fi preluat și numele.